

Gaujas Nacionālā parka (GNP) dabas aizsardzības plāna projekta sabiedriskās apspriešanas sanāksmes protokols

Sanāksmes norises laiks: 2022. gada 07. septembris, plkst. 17:00

Sanāksmes norises vieta: Priekuļu vidusskolā (Cēsu prospekts 46, Priekuļi, Priekuļu pagasts, Cēsu novads)

Sanāksmi vada: Aiga Kāla, SIA „Estonian, Latvian & Lithuanian Environment” pārstāve

Sanāksmi protokolē: SIA „Estonian, Latvian & Lithuanian Environment”, biroja vadītāja Meredita Melānija Gailīte (konspektīvs protokols sastādīts pēc diktofona ieraksta).

Dalībnieku saraksts: pieejams pēc pieprasījuma

Sanāksmi atklāj SIA „Estonian, Latvian & Lithuanian Environment” pārstāve **Aiga Kāla** un iepazīstina ar sanāksmes dienas kārtību, sanāksmes norisi un izklāsta informāciju par turpmāko līdzdalību plāna izstrādē, kā arī informācijas pieejamību. Līdz 26. septembrim tiek gaidīti rakstiski priekšlikumi: gauja@environment.lv, kā arī uz SIA „Estonian, Latvian & Lithuanian Environment” pasta adresi Vīlandes ielā 3-6, Rīga, LV-1010

Prezentācijas: Rolands Auziņš, Andris Klepers, Gatis Eriņš.

Sanāksmes turpinājumā Dabas aizsardzības pārvaldes pārstāvis **Rolands Auziņš** iepazīstina klātesošos ar dabas aizsardzības plāna (turpmāk tekstā – DA plāns) izstrādes procesu un sniedz informāciju par Gaujas Nacionālā parka (turpmāk tekstā – GNP) statusu. Tiek izskaidrots, kas ir DA plāns un kāda ir DA plāna izstrādes kārtība, kādi regulējošie normatīvie akti to reglamentē. DA plāns nosaka ilgtspējīgu attīstību aizsargājamā teritorijā, ņemot vērā sabalansētas un izvērtētas apsaimniekošanas iespējas šajā teritorijā. Paskaidro klātesošo iespējas iesaistīties dokumenta apspriešanā un izmaiņas pēc DA plāna izstrādes.

Sanāksmes turpinājumā **Andris Klepers**, tūrisma eksperts, informē klātesošos par GNP nozīmīgumu Latvijai un tūrisma nozarei. Atspoguļo aptaujas rezultātus, kā iedzīvotāji redz šo teritoriju, kā turpmāk plāno veidot infrastruktūru GNP teritorijā, analizē mājokļu, īpašuma veidus dabas liegumā. Sniedz informāciju, ka pa GNP ceļiem un robežceļiem ir 12 miljoni automašīnu braucienu gadā un tuvu pie 4 miljoniem ir GNP apmeklējumu gadā, nevienā citā īpaši aizsargājamā dabas teritorijā šāds apmeklējumu skaits nav. Sniedz piemērus apmeklētāju skaitam konkrētos GNP objektos. Skaidro karti, kurā ir atzīmēti eksporta uzņēmumi, blīvāk apdzīvotas teritorijas, kurās ir lielāks pieprasījums pēc rekreācijas un atpūtas pakalpojumiem, kā arī attālākās zonas. Īsi ieskicē aptaujas veikšanas procesu mājāsaiņniecībās un prezentē iegūtos aptaujas rezultātus. Skaidro iegūtos rezultātus no GNP apmeklētāju aptaujām. Sniedz komentāru, cik vērtīgi ir nosargāt GNP vērtības, kā arī kādu peļņu un ieguvumus no šo vērtību saglabāšanas, ka arī tūrisma varētu iegūt.

Sanāksmes turpinājumā SIA „Estonian, Latvian & Lithuanian Environment”, vides speciāliste **Anete Pošiva - Bunkovska** informē klātesošos par DA plāna dokumenta saturu, par GNP DA plāna ietvaros veiktajām izpētēm un par papildus aktivitātēm, kas norisinājušies DA plāna izstrādes laikā, kā arī sniedz informāciju par saņemto priekšlikumu izvērtējumu. Skaidro klātesošajiem par rezultātiem attiecībā uz dabas vērtībām, tūrismu, ainavu izvērtējumu, kā arī citos aspektos. Sniedz informāciju par apsaimniekošanas pasākumu sasaisti ar GNP aizsardzības un apsaimniekošanas mērķiem, kā arī izklāsta GNP mērķus, apsaimniekošanas

pasākumus, GNP esošo un plānoto zonējumu. Skaidro sagatavotā zonējuma pieeju un demonstrē kartes, kurās attēlots esošais funkcionālais zonējums un funkcionālā zonējuma priekšlikums. Prezētē piedāvātā zonējuma izmaiņu platību kopsavilkumu un zonējuma izmaiņu procentuālo kopsavilkumu. Informē klātesošos par galvenajiem nosacījumiem individuālajiem aizsardzības un izmantošanas noteikumiem (IAIN) un īsi par turpmākajiem soļiem DA plāna izstrādē. Stāsta par plāna apstiprināšanas kārtību valstī.

Aiga Kāla pateicas par prezentācijām un aicina sanāksmes dalībniekus uzdot jautājumus un izteikties par DA plāna izstrādi.

Meža/kooperatīva īpašnieks (Sanāksmes dalībnieks 1) jautā, cik no tā, ko jautās sanāksmes dalībnieki, ietekmēs gala dokumentu? Diskusija bijusi Saeimā par kompensācijām, kā var nesolīt pirms vēlēšanām. Īpašumā 20 ha mežs, kuru nedrīkstu cirst. Runā par sociālo, dabas un ekonomisko aspektu. Ekonomisko nesaskata, te tikai runā par kompensācijām, kurām naudas nav.

Anete Pošiva-Bunkovska sniedz atbildi, ka ir lietas, ko var izdarīt, nepārkāpjot izstrādātāja pilnvaras, precizēsīm, pilnveidosim. Nepieciešama kompensāciju sistēmas mainīšana, kas nav plāna izstrādātāju kompetence. Varam iekļaut rekomendācijas apsaimniekošanas pasākumos.

Gatis Eriņš skaidro, ka sociālais, dabas un ekonomiskais aspekts būtu ilgtspējības modelis visai sabiedrībai kopumā. GNP ietver konkrētu fokusu - dabas sadaļa prevalē ar savu specifisko mērķi, pārējie piekļaujas.

Andris Klepers piemin, ka ekonomiskai sadaļai/tūrismam viss ir aprēķināts, respektīvi, ieņēmumi, izdevumi šajā teritorijā, cik no tiem saistās ar dabas resursiem.

Rolands Auziņš piebilst par kompensācijām, ka tās nav tiešā veidā tikai nauda. Ir sistēmas, līgumi par darišanu, nedarīšanu, atpirkšanu utt. Ir jāattīsta citi modeļi, kontekstā ar dabas aizsardzību. Mežsaimnieku tikšanās ar politiķiem ir bijusi, lūdz izvērtēt programmas, kas tiek piedāvātas un kompensāciju jautājumu tajās.

Sanāksmes dalībniece izklāsta, ka viņai kā vides speciālistei un cilvēkam, kuram ir svarīgas rūpes par to, lai netiktu ienīsta dabas aizsardzība. Makroekonomiskie rādītāji nekad neatspoguļo konkrēto mazo vietu, situāciju un cilvēku. DA plāna uzdevums ir salāgot dabas aizsardzības intereses ar ekonomiskām interesēm un cilvēkiem. Ir jārunā par ilgtspējīgu attīstību. Nepieciešama solidāra attieksme pret zemes īpašniekiem. Kas notiek ar Draņķupīti? Arī lauksaimniekiem jāsāk saimniekot labāk. Tiek ignorēta sabiedrības noslāņotība Latvijā. Ko jūs sociāli darāt ar šo plānu? Pieejamības kartes nav ūdensobjektiem. Piemēram, Benču atteka. Tūrismam būtu jāparedz brīvbiļete vietējiem iedzīvotājiem.

Andris Klepers izklāsta, ka ir pieejamības kartes. Jāvērza vietējā kopiena kopīgi domāt un risināt jautājumus t.sk. solidāri izmantot takas bez maksas. Stāsta par Draņķupīti, kas ir vieta, kur radīt tūrismam piemērotu zonu, ar atbilstošu kapacitātes ierobežojumu.

Gatis Eriņš skaidro par solidāro ieguldījumu dabas aizsardzības kontekstā, valsts politikai dabas aizsardzībā būtu jārisina arī kompensāciju jautājumi.

Sanāksmes dalībnieks atgriežas pie jautājuma par to, ko var darīt īpaši aizsargājamā teritorijā – var cirst kokus, būvēt Draņķupītē, bet cits savos 10ha nevar darīt neko.

Lūcija Kursīte komentē par solidaritāti. Uzsver, ka DA plānā tiek strādāts tikai ar kadastra vienību numuriem, slāņiem, tādējādi detalizēti nevar pateikt, cik kuram īpašniekam gabali pieder.

Gatis Eriņš stāsta par DA plāna zonējuma principu īpašumos. Tiek izdalītas daļas un ietvertas zonās, kur vairāk atļauta saimnieciskā darbība.

Aiga Kāla precizē, ka DA plāns ietver zonu koncentrāciju, pārzonējumu. Ir aizliegts iznīcināt biotopu. Tie nav kadastra jautājumi.

Sanāksmes dalībniece 2 piebilst, ka īsti nesaprot kartes un jautā, kas tie par zonējumiem. Dalībniece tiek aicināta pēc sanāksmes pienākt pie ekspertiem un precizēt, kurš īpašums interesē.

Sanāksmes dalībnieks 3 pauž viedokli par to, ka nevēlas, lai dabas aizsardzība kļūtu mums riebīga, bet sabalansēta, mijiedarbīga. Nevēlas tūlītējus aizliegumus, bet rast vidusceļu, meklēt kompromisu.

Aiga Kāla lūdz precizēt, kas būtu šis kompromiss.

Izvērsas dalībnieku saruna atkal par kompensācijas mehānismiem, norādot, ka valstij jāmaksā. Daļu nevar dzirdēt, jo sanāksmes dalībnieki nerunā mikrofonā.

Aiga Kāla norāda, ka par kompensācijām ir piefiksēts, problēma ir zināma.

Sanāksmes dalībnieks 4 informē, ka Auciema ezerā kāds ārzemju izcelsmes lauksaimnieks gāž trīs reizes dienā pesticīdus, nevar pat papeldēties, kam lai sūdzas, neviens dienests nereaģē.

Rolands Auziņš saka, ka jāziņo Vides Valsts dienestam.

Sanāksmes dalībnieki nerunā mikrofonā, turpina diskusiju.

Aiga Kāla norāda, ka te neviens nepārstāv kontrolējošu institūciju. Mēs runājam par dabas vērtībām. Individuālo noteikumu apstiprināšana ir atsevišķs process. Tos pieņem likumdevējs - Ministru kabinets. Ir priekšlikumi par kompensāciju mehānismu.

Sanāksmes dalībnieki nerunā mikrofonā, turpina diskusiju, ka visu ezeru apbūvē. Kam tie zonējumi. Mežus izgriezta plikus. Runā par dedzināšanu un sodiem.

Anete Pošiva-Bunkovska – par zāles pļaušanu, tas ir jādara. Runā par kontrolēto dedzināšanu. Kas nav izdevies šajā sakarā.

Gatis Eriņš pastāsta klātesošajiem par Sveķupītes meža masīvu, kur mežaudze tika izretināta, veidoti atvērumi, augstie celmi, gredzenotas priedes, lai šo viendabīgo meža platību dabiskotu, veicinātu struktūras. Tur nav klaji izcirta platība. Neizdevās pasākums, veicot dabisko dedzināšanu. Tā ir mežaudze joprojām.

Sanāksmes dalībnieks 5 vērš uzmanību, ka visu upīšu krasti, minot Vaivīti, Rīdzeni, piekrituši ar eglēm. Stāsta par eglēm, kas tādēļ gājušas bojā īpašumā.

Gatis Eriņš piemin, ka tas egļu astoņzobu mizgrauzis, kāds risinājums? Pastāsta jautātajam, ka egļu astoņzobu mizgrauža invāzija ir visā Latvijā, Igaunijā, tālāk uz ziemeļvalstīm klimata izmaiņu dēļ. IAIN projektā ir precizēts formulējums, kas ļauj cīnīties ar egļu astoņzobu mizgrauža invāziju. Detalizēti stāsta par tā ierobežošanas pasākumiem. Informē, ka ir daudz informatīvo materiālu par šo tēmu. Meža sistēmā ir nepieciešams līdzsvars, bet cilvēks ar saimniecisko darbību to nevar paveikt. Nogāzušās mežaudzes ir nepieciešamas.

Sanāksmes dalībnieks 6 bilst, ka saimnieciskā darbība aizliegta, bet zemes nodoklis jāmaksā.

Gatis Eriņš informē, ka normatīvajos aktos noteikts, ja ir saimnieciskās darbības ierobežojumi platībās, tad pazeminās kadastrālā vērtība un nodoklis arī tiek samazināts, ja ir aprobežojumi. Turpinās diskusija par tēmu.

Sanāksmes dalībnieks 7 vēlas apskatīt prezentācijā minēto par uzdevumiem DA plānam – dabas aizsardzība un tūrisms, bet nav virziens, kā radīt atbilstošus un komfortablus apstākļus tiem, kas apdzīvo GNP, ņemot vērā arī saimniecisko darbību. Runā par saviem vēsturiskajiem īpašumiem, kas atrodas lieguma zonā, par priekšlikumiem izlases cirtei, meža atjaunošanos, atzīmē, ka īpašniekam nav jāpērk mežu apsaimniekošanas plāns. Uzskata, ka jāparedz kompensācijas mehānisms. Norāda, ka vēlas rūpēties par savu īpašumu, tomēr ir pret ierobežojumiem saimnieciskajai darbībai.

Anete Pošiva-Bunkovska – komentē par pļavām, izsakot pateicību īpašniekam par pļavas kopšanu. Atzīmē par kompensācijām. Plāna materiālam tiek pievienotas vēstules, ierosinājumi, komentāri, sabiedriskās apspriešanas materiāli, konsultatīvo grupu materiāli.

Turpinās diskusija par kompensācijām. Par to, kas būs un nebūs saistošs zemes īpašniekiem, kompensāciju jautājumi. Tas ir cits normatīvais regulējums.

Aiga Kāla secina, ka sanāksmes laiks tuvojas noslēgumam, aicina uzdot pēdējos jautājumus. Pateicas par aktīvo līdzdalību, sadarbību, slēdz sanākumi un aicina sniegt priekšlikumus līdz 26. septembrim.